

Maciej Grochowski

Wstęp

Gramatyka opisowa języka polskiego jako dyscyplina naukowa – podstawowy dział językoznawstwa polonistycznego – swój obecny kształt zawdzięcza uczonym, którzy poświęcili jej liczne publikacje. Nierealne jest ustalenie kompletnej listy językoznawców polskich zajmujących się gramatyką. Granice między dyscyplinami są nieostre, liczne publikacje łączą problemy należące do wielu dziedzin lingwistyki.

Celem drugiego tomu „Przewodnika językowo-encyklopedycznego po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym” jest prezentacja dorobku naukowego językoznawców polskich (od XIX wieku do czasów współczesnych), którzy byli przede wszystkim albo między innymi badaczami gramatyki polskiej. „Przewodnik...” obejmuje dorobek wyłącznie uczonych nieżyjących. Działalność zawodowa tylko nielicznych, najstarszych językoznawców przypada na ostatnie dekady XIX wieku i/lub pierwsze dekady XX wieku (zob. np. Baudouin de Courtenay, Benni, Krasnowolski, Kryński, Łoś, Małecki, Pilat, Porzeziński, Rozwadowski), dorobek ogromnej większości prezentowanych tu uczonych powstał w drugiej połowie XX wieku i/lub na początku XXI wieku.

Niniejszy tom składa się z kilkudziesięciu artykułów osobowych. Kompozycja tomu jest oparta na najprostszym kryterium przyjętym w słownikach i encyklopediach, artykuły są ułożone w kolejności alfabetycznej nazwisk językoznawców, których dorobkowi naukowemu są poświęcone.

Każdy artykuł osobowy zawiera 1. istotne informacje biograficzne dotyczące działalności zawodowej, w tym naukowo-badawczej danego uczonego; 2. ogólną charakterystykę jego poglądów na język i językoznawstwo, a także informacje o tematyce i zakresie prowadzonych badań; 3. omówienie osiągnięć danego językoznawcy dotyczących gramatyki i semantyki; 4. wykaz jego najważniejszych publikacji z zakresu gramatyki i semantyki; 5. wykaz publikacji poświęconych uczonemu i jego dokonaniom. Dział 1. obejmuje informacje o poszczególnych etapach rozwoju naukowego, miejscach pracy danej osoby, zajmowanych stanowiskach, pełnionych funkcjach, wyróżnieniach i nagrodach. Wielkość działu 2. zależy od tego, jak wszechstronny jest dorobek uczonego, czy dotyczy on tylko jednej dziedziny językoznawstwa czy wielu (zob. np. Baudouin de Courtenay, Furdal, Kuryłowicz, Łoś,

Rozwadowski, Urbańczyk). Dział 5. obejmuje prace opublikowane zarówno za życia danego uczonego (zwykle okolicznościowe), jak i po jego śmierci (także wspomnienia).

W artykułach osobowych podawana jest informacja o dostępności pełnej lub częściowej bibliografii prac uczonego i miejscu jej publikacji.

Wszystkie artykuły stanowią opracowania autorskie. Jedni autorzy trzymają się dość sztywno wyszczególnionych ram kompozycyjnych, inni charakteryzują dorobek uczonego w sposób opisowy, według własnej koncepcji, nadając artykułom nieco inny kształt. Cały zespół twórców dążył jednak do prezentacji dorobku uczonych w sposób maksymalnie obiektywny, staramy się unikać sądów oceniających oraz wyrażen nacechowanych emocjonalnie. Zakładamy, że w „Przewodniku...” – w przeciwieństwie do pamiętników czy wspomnień, mających z natury swojej charakter osobisty (tak można ocenić niektóre prace w tomach wymienionych w bibliografii) – konieczne jest zachowanie dystansu do osób, które przedstawiamy i faktów, które ich dotyczą, nawet jeżeli między daną osobą a autorem artykułu istniały relacje służbowe lub prywatne.

Jesteśmy świadomi tego, że „Przewodnik...” powinien zawierać również artykuły hasłowe poświęcone wielu innym lingwistom, których dorobek nie jest tu prezentowany. W wyznaczonym z góry czasie nie da się zrealizować wszystkich zamierzeń.

Na koniec tego krótkiego wstępu informacja redakcyjno-techniczna. W poszczególnych artykułach operujemy inicjałami uczonego, którego artykuł dotyczy. Posługujemy się też zaaprobowanymi i przyjętymi skrótami nazw instytucji powszechnie znanych w nauce polskiej (np. PAN, PAU, PWN, UAM, UG, UJ, UŁ, UŚ, UW, UW_r), a także w środowisku językoznawczym (np. IJP PAN, IBL PAN, IS PAN, PTJ, TMJP).

Literatura

- Greń, Z., K. Kleszczowa, i Z. Zaron (red.). 2018. *MY z NICH 2. Spuścizna językoznawców polskich drugiej połowy XX wieku*. Warszawa: Wydział Polonistyki UW, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej.
- Greń, Z., K. Kleszczowa, i Z. Zaron (red.). 2019. *MY z NICH 3. Spuścizna językoznawców polskich drugiej połowy XX wieku*. Warszawa: Wydział Polonistyki UW, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej.
- Greń, Z., K. Kleszczowa, i Z. Zaron (red.). 2020. *MY z NICH 4. Spuścizna językoznawców polskich XX wieku*. Warszawa: Wydział Polonistyki UW, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej.
- Grochowski, M., i Z. Zaron (red.). 2014. *ZNAKI PAMIĘCI. Spuścizna językoznawców polskich drugiej połowy XX wieku*. Warszawa: KJ PAN, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej UW.
- Zaron, Z., i Z. Greń (red.). 2017. *MY z NICH. Spuścizna językoznawców Uniwersytetu Warszawskiego*. Warszawa: Wydział Polonistyki UW, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej.
- Zaron, Z., i M. Grochowski (red.). 2017. *ZNAKI PAMIĘCI 2. Spuścizna językoznawców polskich drugiej połowy XX wieku*. Warszawa: KJ PAN, Wydział Polonistyki UW, Pracownia Pragmatyki i Semantyki Lingwistycznej.